

Kakramentská výprava se začala rýsovat někde na přelomu roku, když Kotlíci prohlásili, že se pojedou do Albánie a basta. Nakonec jsme se dohodli na červnovém termínu, kdy jsem očekával příjemnější počasí a pro nás vhodnější vodní stavy. Doma zůstali studenti, učitelky a Eva Ešusová.

Účastníci : Dana+Míra+Ešus Kotlíci, Majka+Petr Hnyci, Zdeněk Kubásek, Mirek Novák, já a Petr Winkler (test Fiata Ducato s loni vylepšeným vozíkem).

1.den sobota 7.6. první přesunový den

Ze Zábřeha vyjíždíme po 4hod, v Brně přistupují Kotlíci a krabice buchtíček, cesta pokračuje bez problémů až na maďarsko-srbské hranice, kde 2hod popojíždíme. Po cestě dostává MKK první geniální nápad a kupuje vychlazeného plastáčka. Ani hladký průjezd nedávno povodněmi postiženým okolím Bělehradu nezachrání náš našponovaný plán, takže končíme v Predejane u velkého motelu na pěkné travičce. Na recepci si vybírají 4 z našich pasů, sprcha v ceně, v noci lehce sprchne.

2.den neděle 8.6. druhý přesunový den

Dojíždíme do Makedonie, po dálnici Alexandra Makedonského a později Matky Terezy, mýto bere i E, vrací MKD, které postupně kolují, objíždíme Skopje, míváme údolí ř.Tresky a kocháme se prvními kopečky se zbytky sněhových polí (mají přes 2.500 mnm). Přes sedlo Straža (1.212) míříme k Ohridskému jezeru, od něj stoupáme na hraniční přechod a poměrně hladce vnikáme do Albánie. První bunkry a po velmi pěkné nové silnici opět sjíždíme k Ohridskému jezeru, tady nová silnice zatím končí, dál se jede po zbytcích původní a staveništi nové až do Pogradce. Zde děláme bankomatovou zastávku (jak postupně zjišťujeme, tak u některých bank si musíte nechat Albánii odblokovat) a utrácíme první z nabytých albánských leků. Jedeme na jih přes Korce a dále nezvyklou náhorní krajinou, kde pramení mj. řeky Osum a Lengarices, vidíme první záhadné staveníště, do Leskoviku. Dilema, kterou cestou dál, se vyřeší jednoduše – najdeme jen jednu, sjíždíme po SH75 divokým údolím, kde budují nějaký vodní systém do Carshove na ř.Vjoses, na prohlížení dnes už není čas, jedeme za světla najít kempoviště pod kaňonem Lengarices, odbočka je výrazně lepší než hlavní. Stmívá se, návštěvníci termálu jsou už pryč, zůstali jen kempující (brňáci, rakušáci a podivný brit), výprava do hospody se rychle vrací, ceny jsou nemírné. (Brňák je rybář, do Albánie jezdí opakovaně a dává nám cenné

informace o stavu silnic.)

3.den pondělí 9.6. první den teplých plecháčků

Vyrážíme na ř.Vjoses, po cestě se snažíme obhlédnout místo „lodě v kapse“, ze břehu se nám to nedaří, tak si vštěpujeme do paměti, kde před ním zastavit. Na vodu jdeme v Carshove pod mostem u vodočtu (nevidím lať, ale má solár), odhadujeme to na nižší stav, 14OC. Vjoses je poměrně velká a (zde) čistá řeka, rychlá, přehledná, s pěknými, ne vždy jednoduchými vlnami, které se dají šidit, ale vyžaduje stálou pozornost. Na březích se střídá barrandov se slepenci a stržemi, po cestě nás okrajem chytne bouřka. Zastavujeme hodně opatrně na dlouhém rovném úseku a jdeme hledat místo „lodě v kapse“, místo něj najdeme na konci „černou díru“. Díky tomu ji jedeme s rezervou, popojedeme nádhernou soutěskou a jdeme obhlížet. Řešíme, zda to jet tak či onak, až se shodneme na třetí možnosti, prostě skály objedeme zleva a průskok mezi kameny odjistíme. Do konce na soutoku už nám zbývá jen kousek (20km, 5hod, obt.2-3). Tradičně se vrháme na bedýnku s plecháčky, kterou nám nachystal PW, ale ouha, protekčně hozený si srážím pod oko a Lengarices s plecháčky zde má 24OC. Balíme a vracíme se na kempovště u tureckého mostu. Odtud vyráží průzkumná skupina už bez vozíku zkusit vyjet nad kaňon. Přes řeku je zde nový most, ve stráni nad ním ústí tunelu, udržované cesty s provozem nákladáků a offroadů. PW se s nimi brilantně vyhýbá a učí se troubit. Nad kaňonem nás čeká vysvětlení : velké staveniště, betonové cosi (energetik výpravy to později označí za přípravu na uložení turbín), vstup do tunelu. Nějak nám to na sebe nepasuje, ale v jednom máme jasno : jsme zde v „11:55“. V silném dešti se vracíme, ještě nám vrtá v hlavě odbočka cesty v půli kaňonu. Na kempovišti už neprší, objevuje se skupina českých motorkářů, kterým dáváme tip na nocleh v hospodě „pod stoly“ (nakonec spali pod terasou).

4.den úterý 10.6. první kaňon

Ráno znovu prohlížím Lengarices na konci kaňonu, vypadá kalnější, ale vody nepříbylo (vdč. 60cm), mohl by to být pro nás optimální stav, budeme popojíždět, občas šikovně uvízneme, popojdeme ...

Hydro je přeloženo do Ducata a vyrážíme, cesta je bez problémů, opatrnicky zůstáváme u odbočky na most, nafoukneme, oblečeme a vyrážíme – na dlouhý pochod. Stavitelé nás navigují a my jdeme (zbytečně) cca 300m na nástup. Všichni jsou splaveni a někteří hledí poprvé na „polité schody“ do kaňonu. Lengarices zde má 17OC a řádný spád. Uklidňuji i sebe tím, že začátek má být nejostřejší. Lodě postupně mizí v zatáčce a spoléhají na info, že je

nečeká žádná zrada. Jízda je to úžasná, úzký hluboký kroutící se kaňon, různě skloněné vrstvy stěn dávají zažít pocit, že jedeme do kopce nebo padáme dolů. V nejužších místech je ale voda opravdu pomalá a dovolí si vychutnat i kouzelnou hru světla. Nacházíme i dost míst na focení a vylévání. Svačinujeme zhruba v polovině u krásného vodopádu zprava. Stavbaři se asi vrtali v řece, je teď kalná, špatně se čte, častěji nechtěně uvízneme. Obtížnost se opět zvyšuje, jednu balvanitou dvojbariéru koničkujeme, za chvíli už lezeme do levého termálu. Do pravého se nám nechce a už je tu pohled skrz turecký most do otevřeného údolí. (3,5km, 3hod, obt. ?) Balíme, nejen lodě a hydro, poslední koupel v termálu (všechny měly 31OC), otevřela i druhá hospoda (má nanučky). Opouštíme staré kempoviště, míříme přes Permet a Kelcyre do Gjirokasteru a cestou tipujeme nové. V Gjirokasteru vyjíždíme pod pevnost, zkoušíme zaparkovat na místech pro osobáky, ale hlídač nás vyhání, když se upíchneme o něco níž, tak nás ale stejně zkasíruje. Kousek má být „i“, tak se jdeme poptat na kemp. V místním pojetí je „i“ každý obchod se suvenýry, tady jsou asi čtyři, nakonec nám „schválí“ vyhlédnuté místo. Vyrážíme za „kulturou“ a byť je to zde poměrně přehledné, znovu se navzájem najdeme v pevnosti, odkud pozorujeme i nedalekou bouřku, cestou k autu narazíme i na PW+ZK a sedáme za nimi do hospody. Rázem je plno a veselo, obdivujeme speciál TV, popovídat si přichází i dcera hospodského, jen püllitru je málo. Zavčas odjíždíme před město na louku, v baru Adriatic se ubezpečujeme, že můžeme zakempovat, romantické místo na břehu rybníka, odpadků přiměřeně. Natěšení vyrážíme do stylového baru na ostrově, anglicky žertující hospodský nemá víno ani albánské pivo, tak nám sklapne a moc se nezdržíme.

5.den středa 11.6. offroad vložka, co stála za to, a druhý kaňon

Čeká nás 170km dlouhý přesun na ř.Osum, ale obě hlavní navigace hlásí poloviční vzdálenost. Navrhují nám trasu z údolí ř.Vjoses po SH72 s příjezdem do Lopan z druhé strany, prohlížíme všechny mapy, celé to asfaltové nebude, ale k odbočce to není velká zajiždka, tak se tam zkusíme mrknout. Už odbočka není asfaltová, jako bych neznal PW, tak se domlouvám, že to zkusíme, ale nebudeme se bát otočit. Cesta údolím je slušná, odbočka k podivným objektům také, když přijde naše odbočka, tak je to ostrá serpentina, kde Ducato zůstane stát. Namlouváme si, že to může být nejostřejší místo a jdeme tlačit. Nakonec se to povede a dál jdeme většinou pěšky, kromě tK a MH, které zatěžují s PW hnanou nápravu, my je občas dojdeme a potlačíme, před námi se objevují další horizonty, ve vesničkách jako Raban budíme údiv. Nakonec překonáváme nejvyšší bod cesty, který je vysoko nad sedlem ostrého hřbetu a začínáme klesat, u první vesnice Malind vidíme zdálky pěkný altán, zblízka nevěříme vlastním očím : nápis camp, cedule s nabídkou, označené parkoviště !!! To nelze minout, stavíme ! Zatím co nás paní vítá, PW kontroluje vozidla, někde jsme ztratili kličku od kolečka na vozíku. Prostírají se papírové ubrusy, teče červené selské víno, objevují se teplé koblížkolangoše s medem, ochutnáváme raki, kozí sýr, když chceme další víno, tak paní zamobiluje a už přichází soused s dalšími petkami a naší kličkou ! když chceme koupit sýr, paní zamobiluje, donese váhu, a je tu jiný soused se sýrem, ti nejodvážnější si dávají i jogurt, což je velká sklenice kefiru. Z knihy návštěv zjišťujeme, že je zde dost živo, většina ale přijede z druhé strany. Loučíme se, sjíždíme prudce dolů a čekáme, kdy se objeví asfalt (mimo asfalt 3hod. jízdy) Je to až u mostu

před Lopan, to už vyhlížíme nasedací místo na ř.Osumit, sedáme z pravého břehu, když jsme raději počkali, jestli se PW dostane zpět na pěknou asfaltku. Po Lengarices mi chvilku trvalo než mne dvojkaňon ř.Osumit chytnul za srdce, ale pak to opravdu stálo za to, nejužší místo mělo 2-3m, dohadovali jsme se, který vodopád je ten „zavírací“, nejužasnější místo je takový „kruháč“ kde se dělá skoro čelem vzad, vodácky často ostré průjezdy těsně kolem skal, proudnice na skálu, za vyššího než našeho stavu (60cm v Corovode) tam může být více místa, ale ostřejší proud. Končíme po 3hod vlevo těsně před posledním mostem v Corovode, kde PW našel šikovní vysezení i kempovací místo (dále se dělá fortifikace břehu). Corovode na pohled k návštěvě moc neláká, bouřka nás opět chytne jen krajíčkem.

6.den čtvrtek 12.6. přesun na severovýchod

To město Berat, hlavně jeho citadela nás láká už z dálky, parkujeme dole ve městě na nějakém náměstí, taxikář nám to rozmlouvá, ať vyjedeme nahoru, že se jinak zadýcháme, má sice pravdu, ale zato jdeme dovnitř boční bránou, kde se určitě nevybírám vstupné, prohlédneme mj. muzeum ikon a pravoslavnou katedrálu, po klouzající dlažbě sestupujeme dolů do města, kde poprvé pořádně šopujeme, velmi levné ovoce a zelenina, výborný slaný koláč „burek“ aj. Dál jedeme přes Lushnje a po albánských dálnicích na sever. Zprávy sedí, pokud má albánský čtyřpruh uprostřed jen obrubníky, tak se přejíždějí, kde je potřeba, pokud má svodidla, tak se jezdí protisměrem, když jede napříč spousta cyklistů, tak auta zastaví. Později najedeme na novou dálnici do Kosova, kterou prý stavěli rakušané, působí impozantně, ale jsem zvědavý, jak dlouho v tamních erozních podmínkách vydrží. Šviháme po ní až do Kukës, kde chvíli hledáme cestu na Krume, která je o něco horší než jsme čekali, a dál k údolí Valbonë, ale dojedeme jen k vesnici Kam, kde po dohodě s místními bivakujeme pod kulatým měsíčkem. Krajina je zde rozvrtná nějakou malou těžbou, povrchovou, někde i štolou.

7.den pátek 13.6. nečekaně poslední řeka

Dojíždíme k ř.Valbonë, ve městě Bajram Curri si mj. ověřujeme, že velký trajekt nejedí, při hledání nástupního místa způsobím mezinárodní nedorozumění, když běžím ! a dívám se dolů k řece, to místní cestář považuje za neklamný znamení neštěstí, až zkušený PH ho uklidní. Řeka je nádherná a modrá, jen některé úseky nejsou min. pro nás. Jedeme nahoru údolím, vodopády jsou vypnuté, zato turistická infrastruktura se už rozvíjí. Vybíráme hospodu, úsměvně objednáváme jídlo, hrneme lahvičky a odhadujeme, která je ta Maja Jezercë (skoro 2.700). Pak přichází hlavně výborný beran (pečené kousky na kosti) a zeleninový salát se sýrem a tvarohem. Po takto náročném programu se raději rozhodujeme pro nejspodnější úsek ř.Valbonë, 8km sjedeme za hodinku, řeka jde zde široká, přehledná, ale s kratšími přepadovými úseky pěkných vln, končíme na vzdutí, kde teplota stoupne ze 13 na 15°C. Před

blížící se bouřkou rychle balíme a už v dešti jedeme tentokrát z jihu kolem přehradního jezera Fierzes po pěkné kroutící silničce. Ve stálém dešti se díváme po kempovišti, když se začnou objevovat upoutávky na hotel Alpin, navrhuji ho obhlédnout, třeba tam bude terasa. Je to nová podivná stavba se zoo, kempovat se u nich nedá, ale nabízejí pokoje 10E/os. Přijetím nabídky je dost zaskočíme, někam mobilují a trvá snad 2hod, než se můžeme ubytovat, to už jde i elektřina. Pokoje jsou různě vybaveny, všechny mají postele, ne všechny kouzelnou sociálku, krb nebo okno.

8.den sobota 14.6. z Albánie do Černé Hory

Ráno je krásné, svítí slunce, místo přehrady je moře mraků a MH má novou hlavu. V sedle Quafa (1.284) se napojujeme na SH5, v příjemném městečku Puke stavíme na „snídani“ a poslední albánské nákupy a přes Shkoder míříme do Černé Hory. U ř.Cijevna děláme svačinově nostalgickou zastávku, i vzhledem k blížící se bouři rušíme ř.Moraču a jedeme dál. Zastavíme se v Pivském monastýru, zvenku nic moc, vevnitř krásný, zapálíme další svíčky za počasí a šťastný návrat, a s jistým napětím dojíždíme do Plužine k maršalovi. Něco se tady změnilo, mj. nás maršál zahnal do nových chatek, ale kuchyně je stále skvělá. ZK, který zde tehdy pronesl památné „sám mám málo“, si objednává jeden čaj za druhým, až mu krojovaná servírka pohladí břicho a tím ho zázračně uzdraví. Stále prší, ani předpověď není příliš optimistická, ale spát jdeme s nadějí.

9.den neděle 15.6. oplakaná Tara

Svíčka nepomohla, pršet přestane nad ránem jen na chvíli, ke snídani nás vyhání až MKK, Tara nám tentokrát není přána, na Ščepan Polje leje, že ani celníci nevylézají, jedeme BiH za slábnoucího deště do Mostaru (příjemná a poučná naučně šopovací zastávka), dále přes Široki Brijeg a po chorvatské dálnici na sever, končíme v příjemném kempu pod Paklenicou, v noci prší a ráno má moře 17OC.

10.den pondělí 16.6. bolavé Ducato

Před polednem přijíždíme do Brodu na Kupi (hranice HR/SLO) a zatím co obhlížíme řeku a vysedací místo, PW si potvrzuje, že Ducato má problém. Příjemná kavárnice nám přivolává avtomehnika ze zahraničí, s ním do zahraničí odjíždí i PW s Ducatem, pak se vrací PW bez

Ducata (alternátor na kašu), pak nám svitne naděje, že nás na řeku odvezou místní raftáci, ale nakonec to nevyjde a v řece není moc vody, jdeme tedy se alespoň projít kolem, taky se zachraňuje motorkář, vaří se a MH vytahuje pytel brambor, spadne sotva pár kapek, pak nám zase odvázejí trochu nervózního PW, aby se nakonec vrátil před 19hod s uzdraveným Ducatem, obratem vyrážíme zpět na dálnici a kolem Mariboru k domovu.

11.den úterý 17.6. doma

V Brně je napečeno, pro nás je to ve 4hod super, v 6:30 jsme před US Zábřeh.

FWJ dys/schiz/aut

Komentáře a sumáře

Albánii pro mne možná nejlépe charakterizuje chlapík jedoucí na oslu s dřevěnými vidlemi a mobilem u ucha. Kdo nemá osla, má mercedes. Kdo má mercedes potřebuje benzinku, a protože je tam prašno i myčku (lavazh, většinou přístřešek s wapkou), obojích je všude spousta. Některé provozovny se asi opravdu dají vysvětlit jen jako pračky na peníze. Nejčastější nápis je shitet (prodám). (Albánie mi svými paradoxy trochu připomínala haličskou Ukrajinu kolem Čeremošů). Lidé jsou příjemní. A hodně hrdí, albánské vlajky jsou všude (už od půlky Makedonie), nebo mají rádi vlajky (i EU). Mladší lidé umějí anglicky, i obecně se dá o základních věcech porozumět, ale určitě je dobré naučit se z deset slovíček. Češi patří k nejčastějším návštěvníkům, minimálně odlehlejších oblastí. Přepis albánských názvů bývá různý, já jsem nakonec použil názvy z mapy Albania (F+B,200tis). Pokud nechcete dobrodružo, vynechejte bílé cesty, ani barevné nejsou zárukou rychlé jízdy, jejich stav se zlepšuje rekonstrukcemi a zhoršuje sesuvy. Světlo cca od 5 do 20 hodin, odpoledne bývají bouřky, což dále zužuje příjemný akční čas. Ceny jsou zpravidla příjemné a poměrně vyrovnané. Chlazený místní lahvač od 100 AL (10 AL=2 Kč), výborná káva někdy už od 50 AL, burek 80 AL, litr raki

600 AL, kilo kozího sýra od 600 AL, výborné zákusky 50 AL, zato med je drahý (prodává se v petkách).

Po cestách i necestách najeto 4.000 km.

Na řekách jsme ujeli do 50 km, lodě : pálavy, baraka, rio. Ešus+já jsme se ani nevykoupli, Kotlíci když průzkumničili nebo točili, MN+ZK někde tajně, Hnyci veřejně a PH vystupoval i samostatně.

Náklady cca : doprava 6tis., ubytování 1tis.

Vezli jsme sebou 110 plecháčků (spolehlivost pozdního čárkování 90 %) a 30 plastáčků, které nebylo kde chladiť, spotřeba stoupla se zhoršeným počasím.

Pomocníci : internet, Příba, Eva jako přítelkyně na telefonu.